

TAFA FETONGI KOFUUA – KO E FILI KO HA FAITO’O

Mo’uilelei ‘a e Kofuua ‘Aositelelia

peesi 1/5

KO E HA ‘A E TAFA FETONGI KOFUUA?

Ko e taimi ko ia ‘oku fu’u matu’aki to lalo ai ‘a e kofuua, kuo fu’u matu’aki maumau ‘aupito ‘a ho’o ongo kofuua pea ‘e ‘ikai pe to e malava ia ‘o fai ‘a hono fatongia. Ko e tafa fetongi kofuua ko e faito’o ia ki he to lalo ‘a e kofuua ka ‘oku ‘ikai ko ha me’a ke fakamo’ui’aki. Ko e tafa fetongi kofuua ‘oku ala lava ke ne fakahoko mai ha mo’ui ‘oku to e longo mo’ui ange, ‘o hao mei he taialasisi ka e pehee ki he fakangatangata ‘o e ma’u me’atokoni. Kai kehe ko ho’o kofuua fo’ou ‘e fiema’u leva hano tokangaekina ‘i he taimi kakato ‘a ho’o mo’ui.

Ko e fetongi kofuua ‘oku ha’u ia mei he kau foaki ‘ofa kei mo’ui pe ‘osi malolo. Ko e tokotaha ko ia ‘oku ne ma’u ‘a e kofuua ko e tokotaha ia ‘oku ne ma’u ko e lisipieni ia, pea ko e tokotaha na’a ne foaki mai ko e touna ia. Ko e kau touna kei mo’ui ‘e ala lava pe ko hoto kainga pe ko hoto hoa pe kaungame’a ofi. Ko e kau touna ‘oku ‘osi malolo ko e kakai ia kuo nau ‘osi fakapapau’i ke foaki honau ngaahi ‘okani hili ‘enau malolo. Vakai ki he ngaahi pepa fakahinohino ‘a e mo’oni fekau’aki mo e *‘Fakakaukau’i ke hoko ko ha tokotaha touna kofuua mo’ui’*, *‘foaki ‘o e kofuua mo’ui’ pea mo e ‘foaki ‘o e ‘okani mo e tisiu pea mo e fetongi’aki’* ki ha ngaahi to e ‘u fakamatala ange

KO HAI ‘OKU LAVA KE ‘AI KIAI ‘A E TAFA FETONGI KOFUUA?

‘E malava ke fakahoko atu ‘a e tafa fetongi kofuua ‘okapau ‘oku ke malohi fakafaito’o pe pea tu’uma’u foki ‘o kapau ‘oku ke ‘i he taialasisi. Kapau ko e fetongi ‘oku ‘omi mei ha tokotaha touna mo’ui, ‘e ala lava ke fai ‘a e tafa kimu’a pea kamata ‘a e taialasisi. Vakai ki he pepa fakahinohino ki he mo’oni ‘o e *‘Heimotaialasisi’* pea mo e *‘Taialasisi Pelitonili* ki ha ngaahi to e ‘u fakamatala ange.

Me’apango pe ko e taha kotoa ‘oku ‘ikai ke taau ke ma’u ‘a e fetongi kofuua.

Kapau leva ‘oku to e ‘iai ha’o palopalema fakafaito’o lahi ‘a ‘au, ta ko e taialasisi ‘a e faito’o ‘e saiangē.

Ko e ngaahi ‘u me’a ‘oku ne uesia ‘a ho’o taau ko e:

- felotoi mo e fakakaukau ‘o e tafa fetongi kofuua
- Mo’uilelei, tukukehe mei he to lalo ‘a e kofuua
- Loto lelei ke fakahoko ‘a e ngaahi ‘u sivi mo e tafa
- Loto lelei ke fakahoko ‘a e faito’o taimi loloa ‘o e mo’ui

‘OKU OLA LELEI NAI ‘A E TAFA FETONGI KOFUUA?

‘Oku ola lelei ‘aupito ‘a e tafa fetongi kofuua. Ko e peseti ‘e 95% ‘o e fetongi kofuua ‘oku toki ngaue ia ‘i ha ta’u ‘e taha kimui ange, pea ko e peseti leva ‘e 80% ‘oku ngaue ia ‘i ha ta’u ‘e nima ki mui ange. Ko hono faka’avalisi ha tali ki ha kofuua mei ha taha pekia ko e ta’u ‘e 4.

Ko e tauhi koia ke malohi mo mo’uilelei ki he taupotu taha ‘oku tokoni ia kiate koe ke ke kei taau ki he tafa fetongi kofuua pea mo tokoni’i ‘a ho’o fakaakeake. Ko e me’a lelei ke toutou vakai’i ‘a ho’o mo’uilelei pea mo e mo’uilelei ho nifo ka e pehee foki ki hono tauhi ho:

- ‘U fakangatangata ki he vai mo e ma’u me’atokoni
- Mamafa totonu ‘oku fiema’u ko e ‘uhii ko ho ta’u pea mo ho lahi. Ko e kakai ko ia ‘oku nau fu’u sisino ‘oku tu’u faingofua ki he palopalema’ia lolotonga ‘a e tafa
- Fokotu’utu’u ‘a e taimi ho’o taialasisi
- Palani fakamalohisino mo tauhi ke malohi e sino

Ki he hou’eiki fafine, ‘oku fale’i atu ‘a hono toutou sivi fakamahina ‘a e huhu ‘e koe pea pehee foki ki he memokalami pea mo e pepi simian ‘i he fakata’u ‘e ua kotoa pe. Ki he hou’eiki tangata, fakata’u hono sivi’i ‘a ho’o fakatangata ‘oku fokotu’u atu.

'Oku to e mahu'inga pe foki ke ke hoko ko ha taha ta'e ifi ko e 'uhii ko e ifi 'oku ne uesia 'a e 'u halanga toto 'i he kofuua pea mo e toenga 'o e sino! Ko e ifi 'oku ne fakama'olunga'i 'a ho'o ala ma'u 'a e mahaki mafu, pa kalava pea mo e ngaahi 'u palopalema 'a e monga hili 'a e tafa.

KO E HA NAI 'A HONO TO E VAKAI' 'A E LISIPIENI PE TAHA 'OKU NE MA'U HA KOFUUA?

Ko e tafa ko ia ke fetongi 'a e kofuua pea mo e ngaahi 'u faito'o 'oku ngaue'aki ke 'oua 'e faka'ikai'i 'e he sino 'e ala lava ke ne uesia ho sino pea mo fakatupunga 'a e ngaahi palopalema 'o kapau 'oku 'ikai ke ke mo'uilelei. Ko e ngaahi 'u sivi fakametikolo 'oku ngaue'aki ke 'asesi pe vakai'i 'a ho'o mo'uilelei kimu'a ha fetongi kofuua 'oku kau ai 'a e:

- Sivi 'o e sino
- 'u sivi toto
- Faka'ata 'o e mafu mo e monga
- Taimi 'e ni'ihii ko e faitaa'i mo e ngaahi 'imisi kehe 'o e mafu ke fakapapau'i 'oku mo'uilelei
- 'E fai hano to e vakai'i faka-faitafa 'a ho'o ngaahi kalava kini mei he mafu pea mo ho'o ngaahi 'u kalva ka e pehee ki ho tangamimi
- Sivi fakataimi ke fakapapau'i 'oku 'ikai ke kamata tupu ha me'a fakatupu mahaki 'ia koe

'OKU ANGA FEFEE 'A HONO FAKAFEHOANAKI 'A E 'U KOFUUA?

Ko e taimi kotoa pe 'oku 'ataa mai ai ha kofuua mei ha touna kuo pekia 'e fili leva ha lisipieni pe taha ke ne ma'u 'a ee ko ee 'oku fai tatau 'a hona toto pea mo hona tisiu pe kili. Ko e ngaahi 'u me'a kehe 'oku fakakau 'i hono fakakau'i, hangee ko e loloa e taimi 'i he lisi talitali. Ko e kakai ko ia 'i he lisi 'o e kau touna pekia kuo pau ke nau nofo fonua 'Aositelelia.

Ko e foaki 'o e kofuua 'oku fai tatau pe 'i he 'u me'a lahi pea mo e foaki toto. 'I he fakalukufua, te ke lava pe 'o ma'u ha kofuua mei ha tokotaha touna te ne lava 'o to e 'oatu kiate koe ha toto. Ko e 'u kofuua ko ia mei he kau touna pekia, ko e tokotaha touna mo e tokotaha lisipieni, kuopau ke hoa tatau mo vaofi 'a e kalasi hona toto ko e 'uhii ka e ola lelei 'a e fetongi kofua. Ko hono fakafehoanaki ko ia 'o e kalasi pe taipe 'o e toto 'oku ngaue'aki fakalukufua pe 'a e founa ko eni:

Kalasi 'o e Toto	Lava pe ke ma'u mei he kalasi	Malava ke foaki ki he fa'ahinga kalasi toto
O	O	O, A, B, AB
A	O, A	A, AB
B	B, O	B, AB
AB	O, A, B, AB	AB

Ko e kau touna kei mo'ui, 'oku ki'i fa lahi ange 'a e ngaahi fili pea taimi 'e ni'ihii ko hano tomu'a faito'o 'a e tokotaha lisipieni pe ma'u ia ke to'o 'a e ngaahi me'a 'enitipoti, 'e malava ke fakahoko heni 'a e me'a ko e tafa fetongi kofuua 'o ha 'kulupu toto ta'e fekainga'aki'. 'E malava 'e ho'o toketa kofuua 'o fale'i atu kiate koe, kapau ko e me'a eni 'oku taau pea mo koe.

Neongo pe kapau 'oku hoa tatau 'a ho'omo kulupu toto, kuo pau pe ke 'nekativi' 'a e sivi tisiu pe kili ia. 'Oku 'uhinga eni ko ho'o 'enitipoti 'oku si'isi'i ke ne 'ohofi 'a e kofuua foaki atu. Kapau ne 'osi 'iai ha'o tafa fetongi pe fetongi toto, 'e ngalingali te ke ala fakatupu 'enitipoti. Ko e 'enitipoti 'oku ne fakama'olunga'i 'a e faingamalie 'a e me'a 'oku ui ko e 'fakafehoanaki fekolosi'aki positivi' pea 'oku ne fakasi'is'i heni 'a e faingamalie 'a hono ma'u ha kofuua 'oku hoa tatau. Pea ko 'ene positive pe ha fakafehoanaki fekolosi'aki pea 'e ngalingali ke faka'ikai'i 'e he sino 'a e kofuua.

Kuopau pe ke fai atu ha fetu'utaki 'o kapau 'e 'ataa ha kofuua 'oku fe'unga. Fakapapau'i 'oku ma'u 'e he falemahaki 'a ho'o ngaahi 'u fika fetu'utaki pea ko e kakai ko ia 'e ala lava ke fou ai 'a e fetu'utaki atu. 'O kapau 'e 'ikai ke ke fetu'utaki vave ki he falemahaki, 'e ala lava ke foaki atu 'a e kofuua ia ki ha taha kehe.

KO E HA E ME'A 'OKU HOKO LOLOTONGA 'A E TAFI FETONGI KOFUUA?

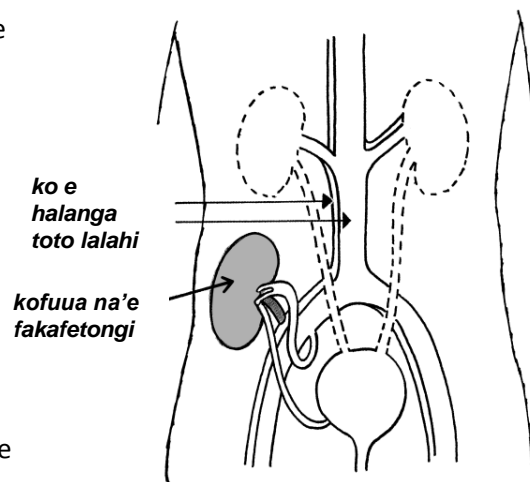
Kimu'a pea tafi, 'oku fakahu ha hui pe ko ha laine huhu'anga faito'o 'i he tu'a ho nima ko e 'uhii ke 'ai atu ai 'a e 'u faito'o mo e vai.

Lolotonga 'a e tafi, 'oku fokotu'u 'a kofuua fo'ou ki hono tu'u. Ko ho'o kofuua 'oku 'ikai fa'a to'o ia. Taimi 'e ni'ihii kapau 'oku ke ma'u ha 'u kofuua polisisitiki, 'e lava leva ke to'o 'a e taha ke faka'ata ha feitu'u ki he kofuua fetongi atu. 'E fakahoko eni kimu'a he ngaue ki he fetongi kofuua.

Ko e tafi 'oku fa'a houa 'e 2 ki he 3 pea mo ha houa 'e 1 ki he 2 fakaakeake. 'Oku tafi'i 'a e konga ki lalo ho sino, 'i he tafi'aki mata'u pe hema. Pea hoko'i leva 'a e kalava kini pea mo e kalava 'o e kofuua fo'ou ki he kalava kini tefito mo e kalava 'a ho'o tangamimi. 'Oku fakapipiki ki ho tangamimi ko e 'uhii ke lava ke tafe 'a e mimi.

'Oku fakahu leva ha ki'i tiupi pe kafitia fakataimi ki ho' tangamimi 'o a'u ki ha 'aho 'e 5 ke fakatafe mai 'a e mimi ki ha milemila. Ko e tiupi ko eni 'oku ha'u ia mei ho tiupi memopuleini 'iulifulaa, ko e poini ki tu'a ia ki he mimi. 'Oku tokoni foki ki he timi metikolo ke vakai'i 'oku ngaue lelei pe ho kofuua.

Taimi ni'ihii 'oku 'iai ha tiupi 'e 1 pe 2 mei ho mata'i lavea 'oku ne fakatafe ki tu'a 'a e vai. 'Oku fa'a to'o eni hili pe 'a e 'aho 1 ki he 'aho 4.

WHAT KO E HA E ME'A 'OKU HOKO HILI 'A E TAFI?

Hili 'a e tafi te ke ongo'i ninimo, ta'efiemalie pea 'e 'iai pe ho'o me'a manava kasa. 'E 'ai mo e 'u palasita 'o tapuni'aki 'a e feitu'u ho tafi.

'Oku kei tuku pe 'a e laine huhu'anga faito'o ko e 'uhii ke 'oatu ai 'a e faito'o ka e 'oua leva kuo ke lava 'o kai. 'E 'oatu leva mo e 'u fo'i'akau pe faito'o ke tokoni atu ki he langa.

'E 'oatu 'e he toketaa Fisiiofelapisi ha'o palani fakamalohisino. 'Oku mahu'inga ke fai 'a e fakamalohisino ko ia 'o e tale, manava mo e va'e, ke fakasi'isi'i 'a e palopalema 'o e fatafata pea mo ha koloti 'i ho ongo va'e hili 'a e tafi. 'E malava pe ke ke ongo'i ta'e fiemalie 'i he kamata'anga ka 'oku nomolo pe ia.

'Oku 'iai 'a e kakai ia 'e ni'ihii 'oku nau viku pe kinautolu ia 'i he hili pe 'a e tafi fetongi kofuua. Kaikehe, ko e ni'ihii leva 'oku fiema'u ia ke nau taialasisi 'i ha ki'i taimi si'i ka e 'oua leva ke kamata ngaue 'a e kofuua fo'ou. 'Oku 'ikai 'uhinga eni ia 'e 'ikai ngaue, ka 'oku fiema'u pe ha taimi ke fakaakeake ai. 'Oku fakahoko mo e sivi toto faka'aho, ke vakai'i 'a e ngaue 'a ho'o kofuua fo'ou pea mo ma'u kapau 'oku 'iai ha fa'ahinga faka'ilonga vave 'a hono faka'ikai'i 'e he sino.

Ko ho'o nofo 'i falemahaki 'e kehekehe pe ka 'oku fa'a mei he 'aho 'e 3 – 10. 'Oku tipeni pe mei he malohi ho sino, to'onga 'oku e'a mai ko e 'uhii ko e kofuua fo'ou pea mo sio pe 'oku 'iai ha fa'ahinga palopalema 'e hoko. Kimu'a pea ke mavahe mei falemahaki, 'e alea'i ha

'apoinimeni mo e toketa tafa pea mo hano toutou vakai'i pea mo e mataotao ki he kofuua ke sio ki ho'o fakaakeake.

Hili 'a ho'o foki ki 'api, 'oku fiema'u ke ke 'ai pe ke faingofua ho'o mo'ui. 'Oku mahu'inga ke 'oua 'e hiki ha me'a mamafa 'i he fuofua uike 'e 6-8. 'E malava ke ke ongo'i hela'ia pea mo fiema'u ke lahi ange ho'o mohe ---- 'oku mahu'inga 'aupito ke te fakaongo ki hoto sino pea 'oua 'e fakavave'i ho'o fakaakeake pe fai ha fa'ahinga ngaue te ne 'ai koe ke ke ongo'i ta'efiemalie. 'I he taimi tatau pe, 'oku mahu'inga ke kamakamata maamaalie hake 'a ho'o ngaungau fakaesino ke tauhi 'a e malohi pea mo e mo'uilelei.

'Oku totonu foki ke ke to e tauhi lelei ange 'a ho'o fakama'a pea mo vakai'i ma'u pe ho mata'i tafa ki ha fa'ahinga me'a 'e ha'u mei ai, pe ko ha kula pea ko ha fakalalahi ange 'ene mamahi. 'O kapau 'e kamata ke ha mai 'a e ngaahi faka'ilonga ko eni, pe te ke mofi, fetu'utaki ki ho'o toketa. 'E malava pe ke hangee 'oku ki'i 'au mai

mei ho mata'itafa 'i ha ngaahi 'aho si'i hili 'a e tafa. 'E hanga 'e ho'o neesi, 'o fakaha atu 'a e founda ke tauhi ai ho mata'itafa kimu'a pea ke toki mavahe mei falemahaki.

Hili 'a e tafa fetongi kofuua, kuopau ke ke 'ilo'i te ke folo 'a e faito'o 'imunosapulesivi 'i he toenga ho'o mo'ui ke faka'ehi'ehi pe mei hono faka'ikai'i 'e ho sino 'a e kofuua fo'ou.

KO E HA 'A E FAKA'IKAI'?

Ko e fa'ahinga kalasi koia hotau tisiu pe kili 'a hono fa'unga fakaetangata kitautolu. Ko e fa'ahinga-tisiu 'oku ngaohi ia mei he me'a lahi (ka ko e me'a 'e ono tefito), 'a e to'onga fakakalasi 'o e tisiu. 'I he faka'avalisi, ko e lahi ange koe 'a e 'u to'onga 'oku hoa 'iate koe mo e touna, ko e lahiange ia 'a e faingamalie 'e tali lelei pe 'a e kofuua fo'ou. Ka 'i he'ene pehee, ko e 'u ola 'o e fa'ahinga kalasi 'o e foaki mo'ui (kainga pe ta'e kainga) 'oku saiangae ia ka 'ikai 'oku ma'olunga ange ia mei he 'u ola 'o e kau touna pekia. Ko e 'u ola ko ia mei he 'u kalasi kehekehe 'o e tafa fakafetongi kofuua 'oku sai 'aupito.

Ko hotau sisitemi 'imiuni foki 'oku ne malu'i mei ha 'ohofia mai 'o ha fa'ahinga me'a kehe. 'Oku fakatupu 'a e 'enitipoti 'e he ngaahi 'u selo hinehina makehe 'i hotau sino. Ko hono fakatahataha'i koia 'o e ngaue ko eni 'a e 'enitipoti pea mo e ngaahi 'u selo 'i he sisitemi 'imiuni 'o fakafepaki ki he kalasi tisiu 'o e touna 'oku ui ia ko e 'faka'ikai'i'. Ko e founda eni 'oku feinga ai 'a e sisitemi 'imiuni ke tamate'i 'a e kofuua fo'ou.

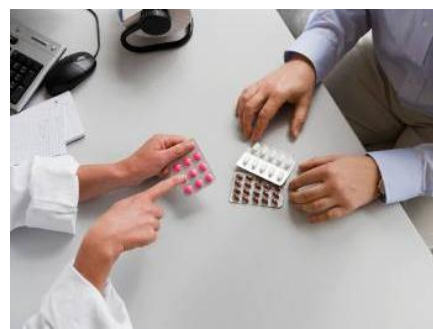
'Oku 'iai 'a e tu'unga 'o e faka'ikai'i hili 'a e tafa fetongi kofuua 'oku angamaheni pe. 'E malava pe ke lahilahi pe lahi 'aupito. Ko e faka'ikai'i lahi 'oku meimeihoko 'oku fa'a hoko 'i he ngaahi 'u fuofua uike pe mahina hili 'a e tafa fetongi. Ko e faka'ikai'i lalahi 'oku fa'a kamata ia 'i he ta'u 'e taha pe ngaahi ta'u hili 'a e tafa fetongi pea 'oku fa'a kamata pea 'oku to e faingata'a ange hono faito'o 'o'ona. Ko e 'u faka'ikai'i lalahi 'e ni'ihii 'oku 'iai pe hono faito'o pea ko e 'u faito'o lahi 'oku ola lelei pe.

KO E HA 'A E FO'TAKAU PE FAITO'O 'OKU FIEMA'U?

'I he hili 'a e tafa fetongi kofuua, ko e faito'o 'imunosapulesivi 'oku folo ia ki he toenga 'a ho'o mo'ui. Ko ho'o fefioaki 'oku fili lelei ia ke 'ai ki ho'o tafa fetongi 'a e faingamalie lelei taha 'ene ola lelei. Ko e ngaahi 'u faito'o takitaha 'oku 'iai pe hono ngaahi faingamalie mo hono fakatu'utamaki.

'E malava ke ke ma'u 'a e ngaahi nunu'a mei he 'u fo'i'akau pe faito'o ko eni. Ko e lahi 'ia nautolu 'oku 'ikai fuoloa pea 'oku fakafekau'aki pe ia mo e lahi 'o e faito'o, kau kiai 'a e:

- fepulopulasi pea mo fuo feti 'a e mata mo e sino

- fakautuutu 'a e kai mo e tupu e mamafa 'o e sino
- feliuliuaki 'a e to'onga
- fuofua'ia
- vaivai 'a e uoua
- tete 'a e nima
- kovi pe langa 'a e kete
- faingata'a ke 'alu lelei e me'akai
- Fakalele
- tupu lahi 'a e te'enifo pe ko e pala 'a e te'enifo
- mahiki 'a e toto ma'olunga
- lahi ange 'a e tu'unga fakatu'utamaki 'o e pala
- lahiange 'a e faingamalie ke kanisa, tautefito kanisa kili
- ma'olunga 'a e levolo 'o e suka 'i he toto
- ma'olunga ange 'a e levolo 'o e ngako
- mafuli 'a e founa 'o e sivi'i 'o e toto
- maumau 'a e kofuua
- vaivai 'a e 'u hui

'Oku mahu'inga ke ke talanoa ki ho'o toketa pe ko e taukei fakafu'akau fekau'aki pea mo ho'o 'u faito'o ke 'omi ha fale'i fekau'aki mo e:

- Taimi mo e founa ke folo ai ho'o fo'i'akau pe faito'o
- Ke fakafu'ehi'ehi mei he 'ikai folo 'a ho'o fo'i'akau
- 'u nunu'a kehe fakatafa'aki mai
- Tauhi mo hono tokanga'i ho'o ngaahi 'u fo'i'akau pe faito'o
- Ngaahi 'u fakangatangata 'oku ala lava ki ho'o ma'u me'atokoni
- fekau'aki mo e ngaahi 'u faito'o pe fo'i'akau kehe

'O kapau te ke kamata ke hoha'a fekau'aki mo e ngaahi 'u palopalema fakatafa'aki, 'oku totonu ke ke tala kiai mo ho'o toketa pe taukei faka-faito'o. 'Oua 'e tuku 'a hono folo 'a ho'o ngaahi 'u fo'i'akau pe faito'o tukukehe kapau kuo talaatu 'e he timi 'oku nau tokangaekina ho'o mo'uilelei.

'O kapau 'oku ke fiema'u ha faito'o mei ha to e kau mataotao ange ki he mo'ui hangee ko e kau toketa nifo, fakaha kiate kinautolu fekau'aki mo ho'o tafa fetongi kofuua. Talanoa ki ho'o toketaa kimu'a pea ke folo ha ngaahi fo'i'akau pe faito'o ne fakatau pe mei he kanita ke fakapapau'i 'oku 'ikai ke ne uesia 'a ho'o tafa fetongi kofuua.

Ki ha to e ngaahi 'u fakamatala ange fekau'aki mo e mo'uilelei 'o e ongo kofuua pe ko e kaveinga ko eni, kataki 'o fetu'utaki ki he Mo'uilelei 'a e Kofuua 'Aositelelia: Laine ki he 'u fakamatala fekau'aki mo e Kofuua (ta ta'etotongi) 'i he 1800 4 543 639 pe ko ha'o 'a'ahi ki he uepisaiti www.kidney.org.au

---

'Oku fakataumu'a eni ko e fakafe'iloaki fakalukufua pe ki he kaveinga ko eni ka 'oku 'ikai 'uhinga eni ia ke ne fetongi ha fale'l 'a ho'o toketa pe ko e kau taukei 'l he mo'uilelei. Ko e tauhi kotoa pe 'oku fakahoko ke fakapapau'l ko e fakamatala 'oku fekau'aki ki he tokotaha 'oku ne lau pea 'oku malava ke fakaa'i ki he ngaahi 'u siteiti 'l 'Aositelelia. 'Oku totonu foki ke fakatokanga'l ko e Mo'uilelei 'o e Kofuua 'Aositelelia 'oku nau 'ilo'l 'a e kehekehe mo e fakataautaha 'a e ngaahi a'usia 'a e tokotaha takitaha pea 'oku hoko mo e 'u me'a kehekehe pe 'l he faito'o pea mo hono mapule'l ko e 'uhii pe ko e ngaahi me'a fakaekita pe ia, ko e kau taukei fakamo'ui lelei pea mo e ngaahi tu'unga 'oku nau nofo ai. Kapau leva 'oku ke to e fiema'u ha to e ngaahi 'u fakamatala ange, fakaha ma'u pe ki ho'o toketaa pe ko e taha taukei ki he mo'ui.

Fakalelei'i July 2012

'O kapau leva 'oku ke tuli, pe 'oku 'iai ha'o palopalema 'l he fanongo pe faingata'a ho'o lea, fetu'utaki ki he Sevesi fakafonua ki hono fakahoko atu pe ko e www.relayservice.com.au

- Kau ngaue'aki ko ia 'o e TTY, telefoni ki he 1800 555 677 pea 'eke ki he 1800 454 363
- Kau ngaue'aki 'o e lea mo e fanongo telefoni ki he 1800 555 727 pea 'eke ki he 1800 454 363
- Kau ngaue'aki 'a e fakahoko atu 'l he 'initaneti - www.relayservice.com.au - "Ai leva ha'o telefoni fakahoko atu 'l he taimi ni" pea 'eke ki he 1800 454 363